

✓
CHKD NOV 19 1961

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

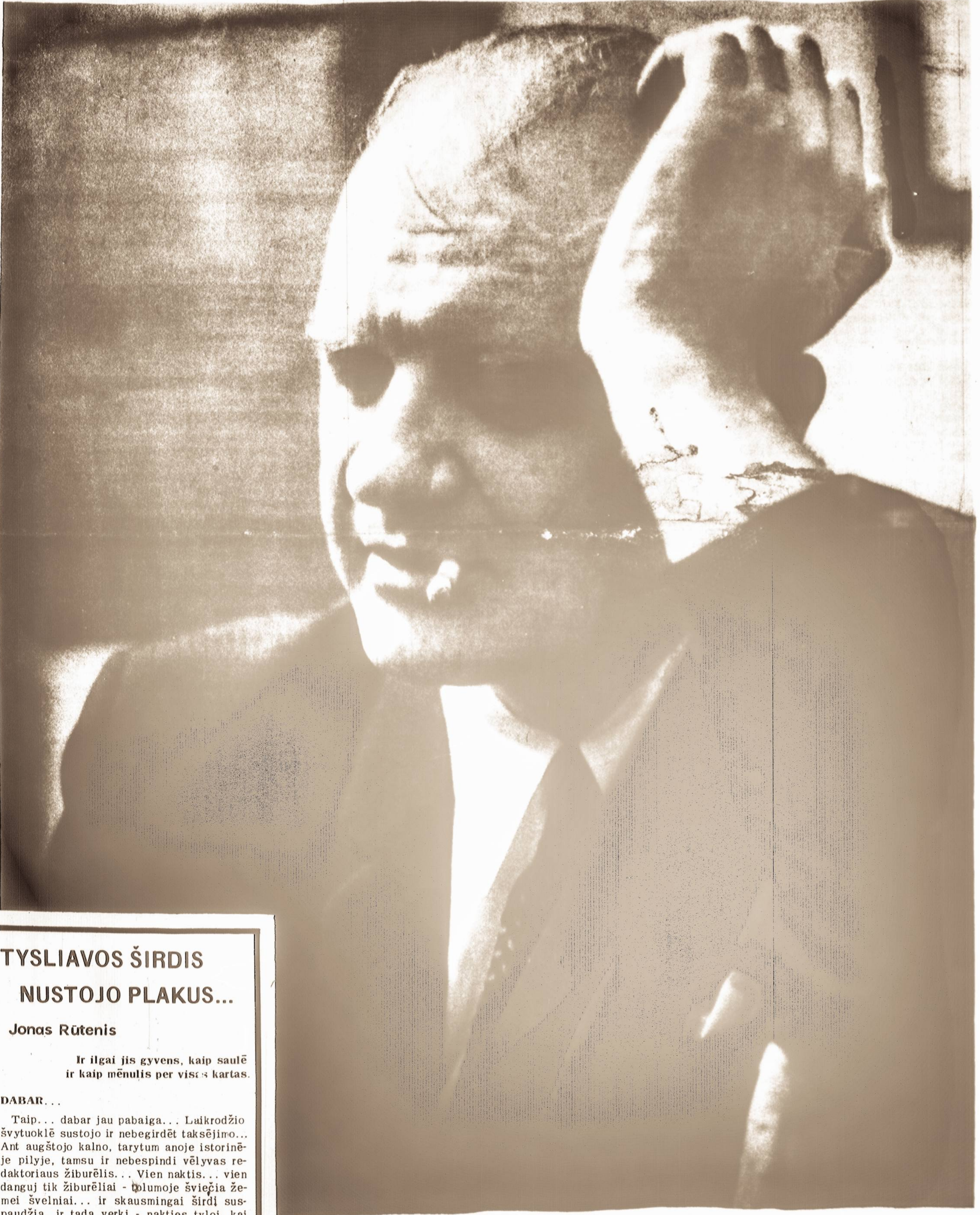
75 M. 44 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1961 m. LAPKRIČIO (NOVEMBER) 17 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

TYSLIAVOS ŠIRDIS NUSTOJO PLAKUS...

Jonas Rūtenis

Ir ilgai jis gyvens, kaip saulė
ir kaip mėnulis per visas kartas.

DABAR...

Taip... dabar jau pabaiga... Laikrodžio švytuoklė sustojo ir nebegirdėt taksėjimo... Ant augštojo kalno, tarytum anoje istorinėje pilyje, tamsu ir nebespindi vėlyvas redaktoriaus žiburėlis... Vien naktis... vien danguj tik žiburėliai - tūlumoje šviečia žemėi švelniai... ir skausmingai širdį suspaudžia, ir tada verki - nakties tyloj, kai danguj tu... žiburėliai...

Dabar... ant ano aukštojo kalno nebespinks vėlyvas redaktoriaus žiburėlis...
Nukelta į 4 psl.

JUOZAS TYSLIAVA, 1902 - 1961.

Vytauto Maželio nuotrauka

Lietuviai Kalifornijoje

Vladas Bakunas

Juozo Tysliavos Kalifornijoje nebesulaukėme...

Zinia apie Vienybės leidėjo ir redaktoriaus Juozo Tysliavos mirtį Kaliforniją pasiekė tą pačią dieną, tiesiog iš taip skaudžios nelaimės ištiktų namų, kai V. Tysliaviene paskambino telefonu, pranešdama apie Juozo mirtį. Tą patį vakarą pranešiau kai kuriems Vienybės artimesniems bendradarbiams ir rėmėjams, o kita rytą liūdna zinia buvo pėrėjusi per visą koloniją iki Long Beach ir į šiaurę iki San Francisco. Visi, kuriems apie tai pranešta, nepaprastai apgailėstavo laisvosios spaudos milžino — Juozo Tysliavos — mirtį, kai kurie stačiai nenorėjo tikėti... Ir beveik visų įprašytas Juozo šeimai perduoti giliausią užuojautą, tuo pat metu buvau klausiamas vieno ir to paties: "Kas bus su Vienybė...?"

Išgirdę, kad Vienybė eis ir toliau — vienybičiai vėl grįždavo prie Juozo Tysliavos asmens, kaip redaktoriaus, baigdami savo užuojautas su pastabomis, kaip štai tokia: "...bet ar atsiras kas kitas, kas galėtų taip puikiai rašyti, kaip velionis Juozas...?"

Zinia apie Juozo mirtį begaliniai sujudino, ji buvo nelaukta, juo labiau, kad kaip tik savaite anksčiau, paskutinį sekmadienį prieš jo mirtį, su velioniu ilgiau kalbėjome telefonu įvairiais Vienybės reikalais. Tarpe kita ko, velionis pasiteiravo, koks dabar Kalifornijoje oras ir koks galėtų būti gruodžio mėnesis. Žinodamas, kad jis senai rengiasi atvykti, paklausiau, negi dabar, gruodžio mėnesyje, mano čia važiuoti. Visai nedvejodamas ir tvirtai atsakė, kad gruodžio pradžioje būsiąs Los Angeles, tikrą atvykimo datą iš anksto man pranešiąs telegrama ar paskambinsiąs...

Iš to, jau paskutinio, pasikalbėjimo, susidariau įspūdis, kad Juozas "sveikas ir drūtas", geros nuotaikos ir šį kartą tvirtai pasiryžęs atvykti Kalifornijon, kur jis nebuvo buvęs ir labai norėjo pamatyti tuos "Aukso Vakarus", apie kuriuos buvo netik daug skaitęs, bet ir rašęs...

Bet vietoj pasimatymo saulėtoje Kalifornijoje, štai, staigi, baisi zinia, kad Juozas Kalifornijos nebeatys... ir kad tie jo gausūs prieteliai čia jo niekada nesutiks... O jo prietelių čia tikrai buvo gausu, nes kai jau anksčiau žadėjo atvažiuoti, buvau gavęs jam tiek daug kvietimų svečiuotis, kad jis čia būtų galėjęs kaip karalius viešėti ne tris savaites, bet ištisus metus... To velionis Juozas tikrai ir buvo nusipelnęs.

Asmeniškai su velioniu išsipažintis nuo 1936 m., kai su dr. J. Sliupu (pripuolamai tuo pačiu laivu) atvykau Amerikon ir velionis Juozas pasitiko mus New Yorko uoste. Kai 1949 m. vėl atsidūriau New Yorke, bet šį kartą jau kaip tremtinis, ir aplankiau Vienybę — su velioniu kalbėjome lyg artimi bendradarbiai ir veikėme ilgę metų čia pat kartu. Paskui santykiai dar pasidarė gilesni — prie labai artimo bendradarbiavimo iki paskutiniųjų dienų.

Juozo Tysliavos mirtis — milžiniškas nuostolis Lietuvos laisvajai laikraštijai, nes velionis, Laisvės statulos papėdėje, laikė augštai iškelto švyturį Vienybę — į kurį, kaip tamsią audringą naktį jūroje, orientavosi daug lietuviškų laivų palaužtom būrėm...

Los Angeles Lietuvių Fronto Bičiuliai Lietuvių Bendruomenės namuose buvo surengę paskaitą — diskusijas apie informacijos reikšmę Lietuvos laisvinimo politikoje. Tokia tema pranešimą laikė Lietuvos garbės konsulas dr. J. Bielskis.

Lipscomb — Kuchel rezolucijos komitetas (lietuvių) neseniai praplėstas, įsijungus latvių ir estų atstovams. Dabar komitete ir trys pirmininkai — po vieną nuo visų trijų tautybių. Kalbama, kad ruošiamasi komitetą praplėsti dar daugiau — į jį įtraukiant žymesnių amerikiečių ir jo skyrius — komitetas steigti visose JAV.

Los Angeles lietuviai skautai lapkričio 11 d. šv. Kazi-

miero parapijos salėje paminėjo savo veikimo dešimtmetį.

Nesenai Lietuvių Bendruomenės iniciatyva suorganizuoti jaunimo pašnekesiai literatūrinėmis temomis, pirmajam vakarui į Bendruomenės Lietuvių namus sutraukė gražų būrį lietuviško atžalyno. Pašnekesius pravedė rašytoja Alė Rūta. Ateityje nutarta pašnekesius daryti kiekvieno mėnesio pirmąjį penktadienį, vieną val. prieš parapijos choro repeticiją — parapijos patalpose.

Gruodžio 7 d. 10,15 val. ryto Los Angeles televizijoje (13 kanalas) matysime filmą "Living in the West", kurioje dalyvauja lietuvių jaunių tautinių šokių grupė. Lietuvių šoka du šokių: "Čiugėlį" (V. Radvenis, B. Kazlauskaitė, D. Razutytė, A. Narkevičiūtė ir L. Stančikaitė) ir vainikų šokį (D. Steikūnaitė, I. Bernotaitė, I. Dantaitė, V. Rėkšlaitytė, Ramunė ir Eglė Motiejūnaitės ir kt.). Grupės vadovė — mok. O. Razutienė, padėjėjas Gidas Radvenis, akordeonu pritarla — Vladas Gilys.

Gan gausūs Lietuvių Kalbos Žodyno prenumeratoriai jau bene tretieji metai laukia Terros leidyklos Chicago pažadėto išleisti veikalo. Kada jis bus baigtas?

J. A. iš Kalifornijos

Šimtai skaitytojų dar nėra apmokėję prenumeratą už 1961 m. Administracijai maloniai prašo atsilyginti.

VIENYBĖ

The Oldest Lithuanian newspaper, established by Juozas Paukstys in 1886, is published weekly by Juozas Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn 7 N. Y. Tel. AP 7-7257. Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application.

VIENYBĖS REDAKTORIUI

JUOZUI TYSLIAVAI MIRUS,

Jo žmoną Vale Tysliaviene ir sūnų Juozą giliai užjaučia ir kartu liūdi

VLADAS IR OLGA BAKŪNAI

Lietuvių Rašytojų Draugijos Pirmininkui, poetui, rašytojui, publicistui, paskaitininkui, ilgamečiui Vienybės redaktoriui - leidėjui

JUOZUI TYSLIAVAI

mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

ALGIRDAS GUSTAITIS
Los Angeles, Cal.

Netikėtai mirus Vienybės Redaktoriui

JUOZUI TYSLIAVAI

Jo žmonai Valerijai ir sūnui Juozukui reiškiamo nuoširdžią užuojautą.

BRONĖ MACIJAUSKIENĖ SU ŠEIMA

Brangiam Vienybės Redaktoriui,

JUOZUI TYSLIAVAI MIRUS,

žmoną Valeriją, sūnų Juozą ir artimuosius užjaučiame ir kartu liudime.

LB New Yorko Apygardos ir Cypress Hills valdybos.

LIETUVIŲ AMERIKOS PILIEČIŲ KLUBAS
280 Union Avenue Brooklyn 11, N. Y.

BARAS IR RESTORANAS. Salės koncertams, sokiams ir kitokioms pramogoms.

Susirinkimai - nemokamai. Spaudos kioskas

KOSTAS VAITAITIS, Reikalų Vedėjas

Telefonas: EVergreen 4-9672

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.

Telefonas: STagg 2-5938

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVergreen 7-2089

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIŪNAI

Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

Vienybės Redaktoriui,
Juozui Tysliavai, mirus,

JO ŽMONAI VALERIJAI IR SŪNUI JUOZUI

GILIAJŲ UŽUOJAUTĄ REIŠKIA:

IGNAS IR VERONIKA BUDRECKIAI, Elizabeth, N. J.
JUOZAS IR MARCELĖ GAROLIAI, Verona, N. J.

JONAS IR ONA GIRAI, Irvington, N. J.

SIMAS IR ONA GOODAI, Orange, N. J.

JURGIS IR MARIJA KATILIAI, Kearny, N. J.

SIMAS IR JADVYGA KONTRIMAI, Irvington, N. J.

JUOZAS KRALIKAUSKAS, Newark, N. J.

JONAS IR AGOTA NORUŠIAI, Elizabeth, N. J.

JULIUS IR ANELĖ PAKNIAI, Arlington, N. J.

ALBINAS IR JIEVA TREČIOKAI, Orange, N. J.

PETRONĖ ŽIUGŽDIENĖ, Newark, N. J.

Lapkričio 23 d. proga

Dabarties pasaulio sūkuriose, kai didžiosios valstybės yra perkėlę politiniai ideologinę kovą už atmosferos ribų, kai modernios susisiekimo priemonės sukarpė nuotolius, kai ligiolines politinės, socialinės ir ekonominės normos kitimo slenkstyje, buvę Lietuvos kariuomenės nariai, išblaškyti po pasaulį, laukia ju širdims artimos dienos — lapkričio 23. Ši diena savo kilme lyg ir neturi įspūdingos pradžios, nesupuola su kuriuo gilesnės prasmės istoriniu įvykiu. Tačiau ta diena savaime ir nelaukta tapo istorine, nes 1918 m. lapkričio 23 d. paskelbtas pirmasis Lietuvos kariuomenės įsakymas. Žiūrint ne kario akimis, tai paprasta kalendorinė data, bet kariui tai didinga, simboliška šventė. Jam lapkričio 23 d. lyg koks kalnas, ant kurio pakopės, matė, kur jis geru keliu ėjo, kur klupo, kėlėsi ir vėl pasuko tiesia kryptimi.

Kas šiandien atskleis buvusio kario veidą? Kas įžvelgs jo darbus tautai ir valstybei, įvertins tų darbų reikšmę? Apie kario praeitį gali skelbti tik tas, kuris ją sekė, toje aplinkoj gyveno, jautė tuos laikus bei nuotaikas.

Lapkričio 23 d. įsakymas buvo lyg trenksmas giedrią dieną, sukrėtęs, sujudinęs visą tautą. Kaune, Alytuje, Panevėžy, Kėdainiuose, Marijampolėje ir kitose vietovėse pradėjo rinktis savanoriai, kurie ir sudarė atkuriamos Lietuvos kariuomenės branduolį.

Bolševikai užima Vilnių, Šiaulius, Telšius. Rytinės bolševikų voros artėja prie Alytaus ir Kauno. Darkelios dienos, ir, atrodo, visas kraštas prieš rankose. Tiesiog stebuklingu greitumu susiformavo savanorių pulkai ir, pakilę laisvės žygiui, puolė raudonąjį priešą vyti iš savo krašto. Kartais skurdžiai apsirengę ir alkani savanoriai didžiu ryžtingumu, drąsa ir pasiaukojimu apvalė tėvynę nuo pirmojo priešio ir atsigrėžė pulki kitų: bermontininkų ir lenkų. Šitose lemtingose kovose tūkstančiai savanorių ir pašauktų karių padėjo gyvybes, tūkstančiai prarado sveikatą ir liko invalidais.

Tai buvo nepalaužiamos dvasios, tvirto būdo, plieninio ryžto, drąsūs vyrai, nors ir pradžiamoksliai ar dar dalinai nepilnamečiai. Jų nuveiktus darbus byloja Širvintai, Gledraičiai, Radviliškis ir kt. kautynių vietovės, kurias jie savo krauju įrašė į istoriją. Tai vietovės, kur buvo sprendžiamas vasario 16 d. nutarimo likimas.

Lietuvis karys pelnytos garbės netroško, kaip netroško ir mirties. Jis atliko šventą tėvynei pareigą, troško tik laisvės ir nepriklausomybės savo tėvynei ir tą laisvę apvainikavo nevystančiu garbės vainiku.

Štai kokios kariuomenės šventės esame išvakarėse. Ne tik buvęs karys, bet ir kiekvienas taurus lietuvis privalėtų tą reikšmingą dieną prisiminti ir ją paminėti.

Veikalas apie Lietuvos žemes

Bronius Kviklys Chicagoj baigė pirmuosius du tomus veikalo (trys t. po 700 psl. ir gausiai iliustruoti) apie etnografines ir istorines Lietuvos žemes ir kiekvieną didesnę vietovę. Gyventojai, jų kultūros apraiškos, kultūrinė, religinė ir kt. veikla, susijusi su aprašoma vietove, apstu padavimų, pasakojimų, dainų. Daug dėmesio skiriama didingos praeities liūdiniams: piliakalniams, pilkapiams, milžinkapiams, istoriniams ir etnografiniams paminklams, archeologijos tyrinėjimams ir t. t.

Veikalą leidžia Lietuvių Enciklopedijos leidėjas J. Kapočius, kuriam It. jau nusius-

tas. Leidėjas nori iš anksto patirti, ar bus daug šias knygas prenumeruojančių. Kadangi "Mūsų Lietuva" kiekvienai šeimai turės didelės svarbos, patartina ją užsisakyti. Užsisakant iš anksto, pinigų nereikia siusti. Gana leidėjui žinoti, kad, knygoms pasirodžius, jos bus prenumeruojamos. Visi 3 t. prenumeratoriams kainos 30 dol., o kas norės tik vieną kurį tomą, mokės 15 dol.

Užsakymus siusti autoriui Br. Kvikliui, 5747 S. Campbell Ave., Chicago 29, Ill., arba leidėjui J. Kapočui, Lietuvių Enciklopedija, 265 C St., So. Boston 27, Mass.

Dalis visuomenės, kuri lapkričio 14 d. vakare buvo susirinkusi į Vienybės patalpas atsisveikinti su Juozu Tysliava.

VIENYBĖ, 1961 m. lapkričio 17 d.

J. Tysliavas, Jr. nuotrauka

Juozas Tysliava kalbasi su J. F. Kennedy, dabartiniu JAV prezidentu. Tai buvo praeitais metais, prieš pat rinkimus.

Užuojautos laišakai

Didžiai Gerbiama Ponia Tysliavienė,

Ką tik patyriau liūdną ir šturpią žinią apie staigią Jūsų vyro, vėlionies Juozo Tysliavos mirtį.

Prašau priimti mano giliai nuoširdžios užuojautos žodžius Jums, Jūsų sūnui, p. J. Tysliavai, ir Jūsų artimiesiems bei Vienybės redakcijai, bendradarbiams ir skaitytojams dėl visus ištikusio žiauraus smūgio.

Prie mano užuojautos visa širdimi jungiasi Ponia O. Kajeckienė.

Liūdna ir gaila, kad lietuvių bendrai, o ypačingai išsivija, vėlionies asmenyje neteko poeto, rašytojo, žurnalisto, publicisto ir bendrai visuomenininko ir gabaus kalbėtojo.

Liūdna Jums, liūdna ir visiems lietuviams bei Lietuvių Tautai, kuriai Amerikos Balsas šiandieną žinią perdavė.

Tai didelis nuostolis mūsų Tautai, dėl kurios likimo ir gerovės vėlionis tiek metų sielojos, kovojo ir kitus ragino kovoti ir tikėti Lietuvos prisikėlimu.

Jo kova už Lietuvą — gražus palikimas. Jis tepagudžia ir suramina Jus Jūsų skausme.

J. KAJECKAS
Lietuvos Atstovas

Tamstą ištikusi nelaime, mielajam Juozui atsiskirus su šiuo pasauliu, mus giliai sukrėte visus. Tą didžią nelaimę pergyvename visi ir kartu su Tamsta ir Tamstos sunumi liūdime visi. Priimkite mano ir Vliko žmonių nuoširdžią užuojautą.

Juozo netekimas yra žymus nuostolis visai mūsų išsivijai. Jis savo energija, kūrybinga mintimi ir sumanumu išvare plačią vagą lietuvių tautinėje ir kūrybinėje veikloje. Visada pasilikdamas sau žmogus, jis stengėsi purenti lietuviškuosius dirvonus ir garsinti lietuvius, išskeldamas juos ir jų reikšmę. Jo nuopelnai mūsų spaudai, lietuviškam rašytam žodžiui ir laisvės kovai už tautos ateitį yra svarūs ir pasiliks ilgai minimi.

Tamstą ir Tamstos seimą giliai užjaučias

DR. A. TRIMAKAS
Pirmininkas

Be galo liūdna guosti Jus, Jūsų nelaimėje. Rodos, dar kaip neseniai visi buvome drauge. Linkiu Jums jėgų ir ištvėmės.

JANINA ŠKEMIENĖ

Žinia apie Jūsų vyro — Juozo Tysliavos mirtį, kuri mane pasiekė prieš kelias valandas, mane giliai sujaudino. Ji tokią netikėtą, skaudį. Todėl priimkite mano nuoširdžią užuojautą šioje liūdesio valandoje netekus taip brangaus žmogaus.

Sunku rasti žodžių, norint apibūdinti visus jausmus, sąrysyje su Jūsų vyro mirtimi. Dar visai neseniai jis visą vakarą praleido mano namuose, darė planus ateičiai, rūpinosi, kad Vienybės laikraštis įsitvirtintų lietuvių tarpe, buvo linksmas, draugiškas. Jo tvirta valia, aiškus apsisprendimas žavėjo mane ir kitus.

Norint pagerbti Jį, Jo visus užsimojimus galiu pridėti, kad ateityje taip pat talkinkausiu Vienybėje visais galimais būdais. Aš manau, jog Vienybės tolimesnis leidimas būtų pats geriausias J. Tysliavos pagerbimas. Taip pat savo visokeriopą talką pridėdė ir dr. K. Sruoga, kuris praše apie tai Jums pranešti.

Su aukšta pagarba

ED. SULAITIS

Vyt. Maželio nuotrauka

VIENYBĖ

1886 DEIMANTINIAI METAI 1961

192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7257

Tysliavos širdis nustojo plakus...

Atkelta iš 1 psl.

Ir visi tie, kurie andai ano žiburio nepastebėjo, kurie vogčiomis tik žvilgtelėdavo, kurie pyko ir pavydėjo, o dažnai parinkę žodį, net akmenį sviedė — atsigrįžo, neįprasta tamsa kalne, niekas gi jau nebespinks, Viešpatie, Tysliavos širdis nustojo plakus — mirė Lietuvos dainius, laikraštinių, Lietuvos laisvės kovų savanoris, redaktorius — Juozas Tysliava...

Dabar... amžiams užgesus. Tai tik balta laikraščio skiltis ir tik penkios juodos, gedulo pritvinkusios raidės...

O Tu gi mums sakei:

Be Tavo žinios, sako,
Nė plaukas nuo galvos nenukrenta,
O ką jau bekalbėti
Apie penktąjį įsakymą:
Bet štai, Viešpatie
Aš stoviu susikrimitęs
Po kruvinu istorijos baldakimu.

Taip įvyko. Netikėtai. Nelauktai. Šauksme ir susikrimitime...

Tu kalbėjai:

Mano tauta išmirus,
O klaba, kurią aš norėčiau rašyti užmiršta...
Tawa nouson, kas Tu
Esei en dangon ---
Amžinųjų šaltinių versmė, —
Iš jos gyvybė jėgą semia
Aš, paskutinė atžala
Išrauto kamieno nostangų
Kreipiuos į Tavę, Viešpatie,
Savo protėvių žemėje.

Iki paskutinio laikrodžio švytuoklės dūžio šaukei:

Lietuvi!

"Tu, kaip ažuols drūts prie Nemunėlio"

Mes supratom, bet buvom pakantrus, tylėjom — neatsiliepėm Tave šaukliu palikę, žinodami, kad kunigaikščiškai persekioja mus be priežasties, mūsų širdys gerbė Tavo žodžius — mes džiaugėmės Tavo pasakymais ir tik pykom, kad taip patys pasakyt nedrįsom.

Ir kai šiandien žvelgi į Brooklyną, kurį nekartą pėščias išvaikščiojai, žinau, matai, kad visi mes ašarotomis akimis ir patysusiais veidais, nes penkiasdešimt devynerių metų sulaukusi Tysliavos širdis nustojo plakus...

Ir kai žvelgi dar į anas plačiasias Didžiojo New Yorko apylinkes, kurios Vienybę skaitė, rėmė, prenumeravo, atsisakė, išsižadėjo ir vėl grįžo — matai rauda...

Sustojo plakus Juozo Tysliavos širdis, ir jos gyvastin mes jau niekad nebesusigrąžinsim, ir ji pati raudodama, tiek kartų į mus kalbėjusi, nebepakels mūsų ir nebepavedžios po parnaso viršūnių šlaitus, o taip pat graudulingose mūsų tautos dienos ir tūkanotuose Lietuvos žemei vālandose nebepaskatins, nebeuždegs, nes Jo jau nebėra mūsų tarpe...

Teliko tik didelis neužgėstantis šviesulys, didelė augalota povyza ir kovingas, tolius siekiantis, amžinos atminties Juozo Tysliavos balsas...

Nebespinks žiburėlis ant ano augštojo kalno, tylu Dabar... tamsu... ir taip graudulingai širdį sopa...

JONAS RŪTENIS

SUDIEV, JUOZAI ...

PRANĖ LAPIENĖ

Lapkričio 11 d. drauge su kitais Stony Brook gyventojais iškilmingai pagerbėme žuvusius kare. Mintyse prisiminiau ir tuos, kurie niekada nebuvo siekę ginklo, o mirė nuo jo. Daug skaičiau angliškose laikraščiuose, kaip amerikiečiai bombardavo Vokietijos miestus kai jų gyventojai, pasiduodami, jau buvo iškėlę rankas su baltomis skaromis. Jaudinaus, prisimindama Japonijoj žūstančius žmones nuo šios šalies atominių bombų. Ryškiai stovėjo ir mūsų visas burys kultūrininkų, taip neseniai iš mūsų tarpo išsiskyrusių.

Buvo graudi diena ir vakare neramia širdimi ėjau pilslo.

Suskamba telefonas, o, paėmusi ragelį, girdžiu Valės Tysliavienės balsą:

— Prane, Juozas numirė.

— Ką? Ką tu kalbi? O, likime! Sakyk, kas jam...

Ji, drebančiu pro ašaras balsu, aiškina, kaip jis kritęs širdies priepuoliu, kad skrodimas parodęs jo širdį labai išsiplėtusią, kad jį pašarvos Garša...

Suvirpėjau. Pro mano akis tuo pačia akimirka praslinko filmas, gimęs 1934 m. Tada pirmą kartą susipažinau su Juozu Tysliava. Iki tol jį tebuvo žinojusi kaip nenuoramą poetą. Buvo jaunas, nepaprasta energija trykštąs kultūriniam darbui. Ir kaip džiugu, kad radome bendrą kalbą! Pakvietus, mielai stojau talkon, jam redaguojant Vienybę ir vėliau leidžiant žurnalą Lietuvą. Jis buvo atsidėjęs vien tik kultūriniam darbui, kai mes kiti laiko rasdavom dažnai tik po vidurnaktį. Vedęs jaunutę pianistę Valę Vaivadaite, kuri jau buvo pasireikšusi ir žurnalistikoje, jis įsigijo nepavarduojamą padėjėją ir galėjo, būtinam reikalui ištikus, pasitraukti iš redakcijos lankyti lietuvių kolonijas kituose miestuose.

Ne kartą jis man dėl to yra skundęsis: — Manai, Prane, man lengva lysti žmonėms į akis ir prašyti paramos? Esu priverstas tai daryti, jei nenoriu Vienybės numarinti.

Niekas nematė to žmogaus ašarojant ar aiškiai kenčiant dėl mūsų nedėkingumo. Tik artimieji jo draugai žinojo jį labai jautrų kitų nuomonei. Nežiūrinto to, jis beldėsi į žmonių širdis ir duris, prašydamas padėti

jam nesti vienam nepakeliamą našta. Žinojo dirbąs ne eilinį darbą, žinojo jo darbo naudą lietuvių tautai ir teisingo savo elgseną ramta sąžine. Manau, niekas ir iš jo priešų negalėtų pasakyti, kad velionis... kada nors teiravęsis didesnių uždarbių kaip kai kurie, už jį vėliau į čia atvykę, kultūrininkai daro.

Vienybei sulaukus deimantinės sukakties, jis su žmona surengė nepaprastoj vietoj ir nepaprastą paminėjimą — pirmąjį išėivioj koncertą, kuriame dalyvavo Amerikoje ir Lietuvoje išaugusios žymiausios meninės jėgos.

Deja, ir ta proga lietuvių visuomenė neparodė geros valios. Rengėjai buvo nusivylę.

Visa tai negalėjo neįdaryti iš prigimties jautraus žmogaus, savo visą gyvenimą skiriančiam tik lietuviams. Tačiau ir tuo atveju jis nesiskundė, o reiškė dėkingumą kiekvienam, prisiminusiam jo laikraščio sukaktį bent kuklia aukele. Neužmirštu aš ir jo žodžių, tartų po koncerto, gal būt giliai širdyje kankinantis, kaip teks išlyginti didelę skolą. O jo žodžiai skambėjo optimistiškai, buvo tarti pakelta galva:

— Nėpasisekė. Yra nuostolių. Bet tie ji nuostoliai negali prilygti tiems žmonėms, kurie, viską palikę, turėjo bėgti iš savo krašto, bėgti nuo krušos kulky.

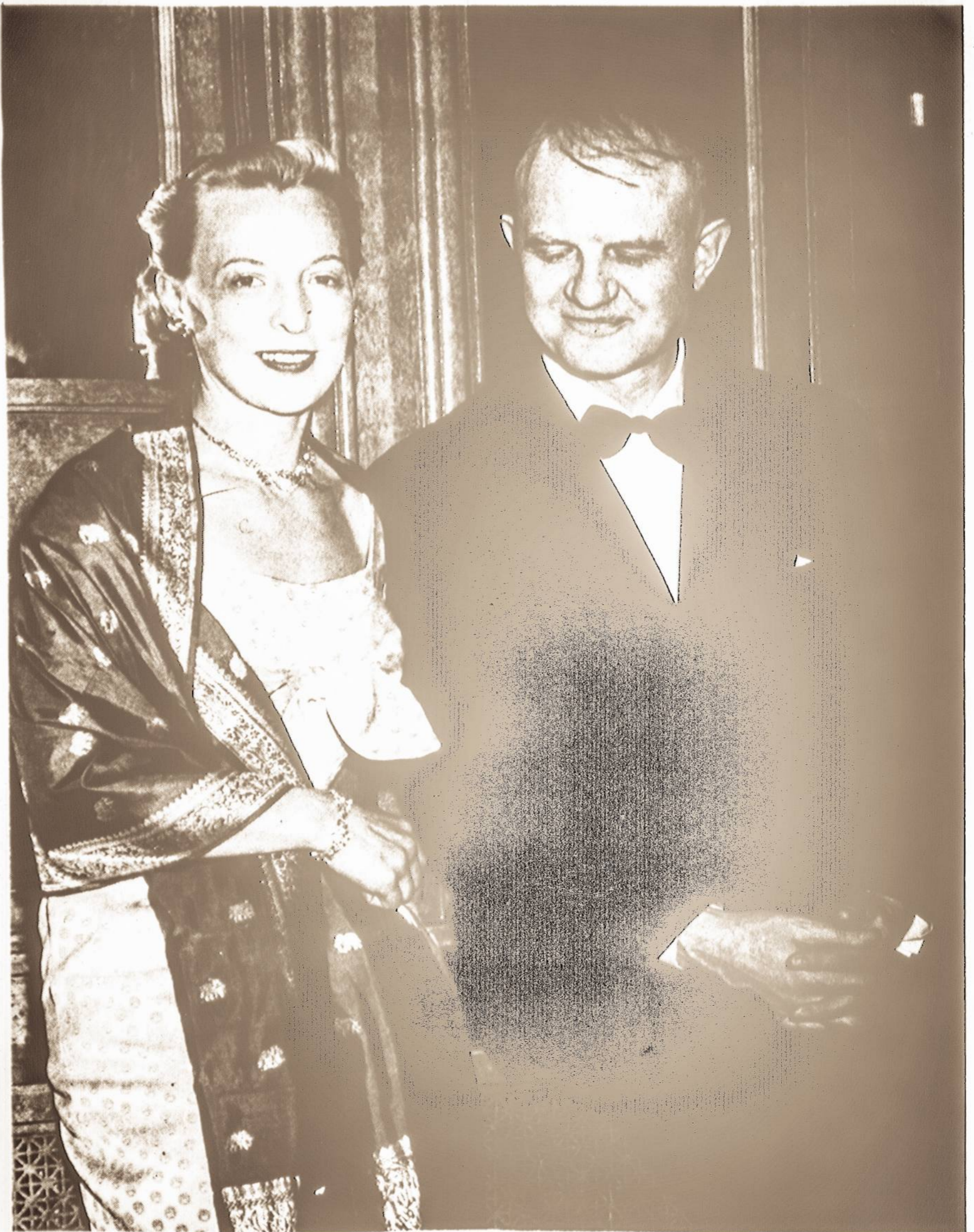
Tarytum jis būtų buvęs vistiek geresnė materialėj padėty už tuos, kurie čia atvyko ir turėjo gerai apmokamą darbą.

Prie žymiai peranksti žuvusiųjų mūsų šviesių žmonių, štai, vėl gedulo šydas supa lietuvių veidus.

Galvojant apie šį paskutinį skaudųjį įvykį, veržiasi mintis ir apie Vienybės likimą.

Valė Tysliavienė, velionies žmona su sūnumi studentu, yra pajėgi tadarbą tęsti, jei tik Vienybė turėtų lėšų. Bet ar mes, niekieno asmeniškai nepaprašomi, susiprasime ištiesti jai pagalbos ranką? Vienybė neturėtų žūti, jei dar vienas jos leidėjas — redaktorius nuėjo amžinybėn. Šluostydami ašaras prie sustingusio jo kūno, pasižadėkime pagerbti jį, pratęsdami jo darbą.

Ak, Juozai, peranksti mus palikai, žymiai peranksti.

Vytauto Maželio nuotrauka

Juozas Tysliava su žmona Vale, Vienybės metiniame koncerte, Webster Hall, New Yorke, 1958 metais.

VIENYBĖ. 1961 m. lapkričio 17 d.

Spalvingos asmenybės netekus

BIRUTĖ GRIGAITYTĖ - NOVICHENĖ

Kai žmogus pasitraukia iš gyvųjų tarpo, likusieji artimieji ir pažįstamieji, nepajėgdami susigyventi su žiauria mirties realybe, nejučiomis atkuria savo vaizduotėje iyykius iš gyvo velionies — jo praeitį.

Tie vaizdai ir prisiminimai, kad ir nereikšmingi iš esmės, pasidaro tiek ryškūs ir įspūdingi, kad, bent trumpam laikui, verčia užmiršti tikrovę. Taip ir su velioniu Juozu Tysliava.

Teko pažinti jį prieš 30 metų. Ryškus vaizdas to mūsų pirmojo susitikimo. Lietuvai besikuriant, man teko dirbti Steigiamajame Seime. Vieną gražią dieną seimo sekretorius į mano skyrių atvedė augštą, liekną 19 m. jaunuolį. Ilgais, papurusiais plaukais, juodą kaklaraištį pasirūšijęs.

— Štai, jums naujas bendradarbis — Juozas Tysliava. Suraskite jam darbo, — tarė sekretorius.

Ką aš su tuo vaikiu darysiu? — pagalvojau. Kaip vėliau paaiškėjo, mūsų amžių skyrė vos keli metai. Apie Juozą Tysliavą buvau girdėjęs kaip apie jauniausią Kauno komendantūros savanorį, pradantį poetą. Atseit, linkęs prie rašto. Todėl paskyriau jį Steigiamojo Seimo Darbų redaktoriaus A. Klimo (Keilmučio) žinion.

Ar redaktorius naujuoju bendradarbiu buvo patenkintas, neklausinėju, bet dažnai, net ir vakarais, juodu rasdavau betaisančius seimo stenogramas bei korektūras. Kai vykdavo seimo posėdžiai, mes, tarnautojai, galėdavome

me jeiti į salę kalbų pasiklausyti; mat, darbo valandų neskaiciuodavome, — tekdavo darbuotis ir vakarais, — todėl valanda kita, praleista besiklausant kalbų, nebuvo paisoma. Protarpiais salės tarpdurvyje pastebėdavau ir savo naująjį bendradarbį Juozą Tysliavą. Ypač mėgome pasiklausyti, kai kalbėdavo mūsų didieji tribunai: Mykolas Sleževičius, kun. Mykolas Krupavičius, inž. Steponas Kairys. Atsimenu posėdį, kuomet lenkai puolė Lietuvą, ir M. Sleževičius aistringai šaukė imti šakes bei dalgius ir vyti priešą lauk. Prabėgome pastebėjau Tysliavą, kaklą ištiesusį, žibančiomis akimis besiklausantį. Paklausiau: — Ar patinka? — Vos šyptelėjęs, atsakė: — Labai!

Po daugio metų, girdėdama Tysliavą kalbant, vis prisimindavau tuometinį vaizdą, kai jis taip atsidėjęs lyg sėmė j save tas mūsų didžiųjų kalbas ir pats, pokelių dešimtmečių kalbėdamas, mokėjo klausytoją ir uždegti, ir pravirkdinti.

Neilgai Tysliava mūsų raštinėje išbuvo — ne jam, poetui, tas darbas. Tačiau, kad ir trumpas laikotarpis tautos atstovybės pastogėje, jaunučiui Tysliavai paliko pėdsaką. Tąsyk, mes, jaunimas, neįsivaizdavome kitokios Lietuvos kaip demokratinės, valdomos pačių žmonių per visų jos gyventojų rinktus atstovus.

Vėliau, nors su Tysliava retai susitikdavau, bet jo gyvenimą sekiau. Jo ir kitų poetų įsijungimas į keturvėjinių, lietuvių poezijon atne-

šusius tikrai naujų vėjų, ieškančiojo jaunimo buvo entuziastingai sutiktas. Dėl savo veržlaus būdo, Tysliava negalėjo nurimti vietoje. Išvyksta į Prancūziją, apkeliauja kitus Europos kraštus. Prancūzija, tas kultūrinių vertybių lopšys, kunkuliuojąs 1920 — 1930 metų naujųjų idėjų ir išraiškos ieškojime literatūroje, muzikoje, tapyboje, turi didelės įtakos Suvalkijos žaliąjo kaimo sūnui, poetui Juozui Tysliavai. Bet ne vien kaip poetui. Kaip asmuo, Tysliava susipažįsta su didžiosios demokratinės valstybės santvarka. Beskaitydamas žymiuosius Europos filosofus ir linkęs į individualizmą, Tysliava palinksta į liberalizmą, paremtą žmogaus sąžinės laisvės filosofija. Prancūziją jis pamilsta. Ji padaro Tysliavą tikru vakariečiu. Grįžęs į Lietuvą, joje nenustygsta. Besiblaškydamas tarp realios buities, Tysliava išvyksta į JAV, kur pradeda naują gyvenimą. Atrodo, lyg tarp jo ir likusiųjų tėvynėje ryšys būtų nutrūkęs. Tačiau, kai jis perėmė redaguoti Vieniųbę, vėl tampame surišti nematomais saitais. Kaip redaktorius ir publicistas, jis seka, kas vyksta Lietuvoje ir Vieniųbės skiltyse jautriai atsiliepia į kiekvieną jos laimėjimą, sielojasi dėl ištikusių nelaimių. Gal nebūtų tekę su Tysliava pasimatyti, jei ne siaubingoji sovietinė okupacija, kuri mus atbloškė šiapus Atlanto.

Kai atsidūrėme New Yorke, Tysliava buvo vienas iš pirmųjų, su kuriuo teko vėl susitikti. Atrodė, lyg ką tik buvome matęsi — praėję metai neturėjo reikšmės. Buvo draugiškas, malonus patarėdamas, o mums, naujokams, tie patarimai buvo itin reikalingi. Mano atnaujintoji su Tysliava pažintis virto prietelyste, kuri išsilaikė iki paskutinės jo gyvenimo dienos.

Tiesa, dažnokai nesutikdavau su straipsniais bei mintimis, pareikštomis Vieniųbėje, šokdavau redaktoriui telefonuoti, vadinas, pasibarti. Velionis Juozas niekuomet dėl pastabų neužsigaudavo, mokėdavo išklausti kritikos žodį ir net prisipažinti suklydęs. O pasikalbėti su juo visuomet būdavo įdomu. Perbė-

Juozas Tysliava, kalba viename Vasario 16 minėjime, Webster Hall, New Yorke.

Vyt. Maželio nuotrauka

gę per pasaulinius įvykius, pasidalinę naujovėmis literatūroje ir mene, žiūrėk, ir vėl grįždavome prie to paties — prie Lietuvos ir prie to, kas vyksta mūsų tėvynėje, kas būtų galima padaryti jos žmonių kančioms palengvinti.

Tysliava mylėjo Lietuvą, Lietuvos nepriklausomybę jam nekėlė abejonių — čia jis buvo be nuolaidų. Kaip kultūrininkas, sekė kas vyksta dabartinės Lietuvos kultūriniam bare. Nepaneigdamas, kas gero padaryta, Vieniųbės skiltyse žiauriai plakė maskolius — rusifikatorius, pavergusius ne tik žmogų, bet ir rašytoją pavertusius savo režimo įrankiu.

Ar Tysliava buvo politikas? Kiek jį pažinojau, politika jo prigimčiai buvo svetima. Tačiau, kaip redaktorius, visuose politiniuose įvykiuose gerai susivokė, pats dalyvavo ALTe, greit pagaudavo tarpautinę politinę situaciją, jo skiltis DABAR visuomet buvo aktuali. Kaip poetas, rašydavo labai impulsyviai ir už tai dažnai susilaukdavo atskirtimų. Kaip asmuo, su ryškiu individualumu, velionis negalėjo įtilpti į tam tikrus standartinius rėmus. Todėl nenuostabu, kad Tysliavai, nepartiniam liberalui — demokratui, teko pasitraukti iš tautininkų

srovės, į kurią jis buvo įsijungęs JAV begyvendamas. Ši srovė pakeitė savo veidą, kai naujieji ateiviai į ją įnešė visai kitokią koncepciją negu buvo senųjų JAV lietuvių.

Velionis turėjo draugų, bet nemažiau ir priešų. Tik blankios būtybės priešų neturi. O Tysliava buvo vienas iš ryškiausių ir spalvingiausių asmenybių Amerikos lietuvių tarpe. Spraga, kurią jis paliko, ilgai dar bus jaučiama, ypač New Yorke visuomenės tarpe.

Jis svajojo pasitraukti iš visų kasdienių darbų ir pasišvęsti vien poezijai. Neteko jam pasinaudoti tuo kūrybos džiaugsmu. Keturvėjtininkas, poetas, publicistas Juozas Tysliava peranksti užmerkė akis.

Materialės vertybės, po žmogaus mirties, nepalieka nemaraus pėdsako, tačiau dainiaus žodžiai lieka kartoms. Atsisveikindami su Juozu Tysliava, jam baigus audringą ir nekasdienio žmogaus gyvenimą, baikime jo paties žodžiais:

“AŠ MIEGU, BET MANO ŠIRDIS BUDI...”

Mes tęsime darbą

Kreipiamės į tuos, kurie supranta, kokia didelė nelaimė mus ištiko.

Juozas Tysliava lietuviams buvo brangus, kaip patriotas, veikėjas, poetas ir žurnalistas. Bet mums jis buvo dar ir vyru, ir tėvu. Baisi nelaimė, kuri aplankė mūsų šeimą ir atėmė iš mūsų Juozą, mus jaudina ir slėgia dar ir todėl, kad mūsų daliai teko tęsti tuos darbus, kuriuos jis didvyriškai dirbo iki pat savo mirties.

Juozas Tysliava už viską labiau mylėjo Lietuvą ir jos žmones. Vieniųbės skaitytojai žino, jog Tysliava, gyvendamas Amerikoje, visą savo energiją atidavė seniausiam pasaulyje laikraščiu Vieniųbei, lietuviųbei išlaikyti, patriotinėms nuotaikoms kelti, kad Nemuno ir Neries kraštas, brangioji Lietuva, vėl sužydėtų nevystančiais žiedais.

Šiandien, Juozo Tysliavos mirties valandą, mes įsitikinę, kad didžiausias paminklas, kurį jam galėtume pastatyti, tai tęsti kovą už jo idealus.

Bet ar mes pajėgsime?

Vienas žmogus — silpnas ir negalingas. Bet daug rankų didžią naštą pakelia. Mes turime mintyje Vieniųbės skaitytojus ir mes kreipiamės į Jus.

Ar Jūs leisite užgęsti Vieniųbei, neseniai minėjusiai deimantinę sukaktį? Ar Jūs būsite abejingi šioje sunkioje valandoje?

Paskutiniu metu Vieniųbė neatstovavo partijų ir nereikšė vienos grupės žmonių nuotaikų. Jos partija buvo visi lietuviai, ir tie, kurie gyvena toli už tėvynės ribų. Už tokį laikraštį kovojo Juozas Tysliava, už tokį laikraštį kovosime ir mes.

Mes tvirtai įsitikinę, kad Juozo Tysliavos mirtis mūsų neišsklaidys, bet suburs. Su Jūsų, brangūs vienybiečiai, morale ir materiale parama, mes tęsime Juozo Tysliavos darbą ir neleisime Vieniųbei pasitraukti iš kovos baro.

VALĖ TYSLIAVIENĖ
JUOZAS TYSLIAVA, JR.

baltijo tautų simfoniniame koncerte (1952 m.), kurį surengė V. Tysliavienė. Jaunasis Tysliava, tada 12 m. amžiaus, lankė Tarrytown (N. Y.) Military School.

Vytauto Maželio nuotrauka

Tysliava Paryžiuje

(Radio poema)

Palikau draugus namie.
Juk paklyst
Ir vienas moku.
Išėjau
Ir ieškau Eifelio padangės.

Saulė čiuožia
Place de la Concorde
Ir Egipto obeliskas
Kalba
Nesuprantama kalba.

Aš einu.

Su manim
Visur aplink
Prancūzės.
Magazinai rodo liežuvius
Man,
Nenorinčiam
Nei pirkti,
Nei parduoti.

Aš einu.

Tūkstančiai žalių tramvajų
Ir metro
Bando apipjaut
Man
Galvą,
Kojas
Ir rankas.

Na, jau ne.
Nepaimsite
Manęs,
Kultūringo barbaro
Iš Suvalkijos lygumų.

Aš fekiu metro tolyn.

Po žeme
Mane palydi
Elektra,
Nusidriekusi
Liktarnų eilėmis.
Po žeme tie pats vardai.
Po žeme
Ir Louvre,
Montmartre
Ir Etoil,
Po žeme,
Jei norite,
Ir meilė ta pati.

Po žeme.

O Paryžius—
Barškanti gyvatė—
Mane sužeidė,
Igytė
Ir paleido Senos pakraščiais.

Mielos vilnys,
Ar pažįstate mane?—
Aš paklydęs
Nemuno laukų sūnus.
Ar pažįstate mane?

Vilnys tyli,
Vilnys ritasi tolyn,
Vilnys skuba
Girdyti fontanų.

Aš einu.

Su manim
Prancūzių minios,
Su manim
Ispanai ir italai,
Su manim
Japonai,
Chinai
Ir nepraustaburniai murinai.

Rytas ėjo.
Pabudau.

Labą rytą,
Mano ryte,
Tavo triukšmui,
Mano juokui
Tegu lyja vynas taurėmis,
Tegu žydi vynuogės
Pietų šaly,
Tegu auga fygos ir bananai.

Labą rytą,
Mano ryte,
Mano naujas ryte.

Geležinis Eifelio sūnus:
S'il vous plait—
Trys šimtai metrų
Į padangę.

Štangos sukasi ir kyla,
Štangos šoka tango;
O po kojų
Ten
Visoki trokaderai
Ir muziejai
Tik mažėja
Ir mažėja.

O, ponedie,
Nejaugi tai Paryžius,
Nejaugi ten,
Tuos horizontuos,
Kur vien tik mėlyna,
Yra
Kas nors gražesnio
Nei Paryžius?

Nejaugi?

Dviejų lietuvių nuotyčiai Šiaurės Karelijoje

V. KAMINSKO piešiniai

JUOZAS POŽERA

Dar būnant rajono centre — Medvežegorske, — į akis krito skelbimas rajono laikraštyje. Buvo kviečiami registruotis visi, kurie ištisą žiemą maudėsi ežerų, upių properšose ir eketėse. Pas mus tokius narsuolius galima be vargo suskaičiuoti ant pirštų, o čia, matyt, tokie „ledinukai“ — ne retenybė, nes kitaip ir skelbimo nevertetų spausdinti.

Vos tik peržengę Vasilio dėdės trobos slenkstį, mes vėl įsitikinome vietinių gyventojų nepaprasta sveikata ir ištvermingumu.

Dėdė Vilius gulėjo tvirtoje lovoje, papuoštoje raižytais medžio ornamentais, užklostytas margaspalve vatine antklode. Visa jo galva buvo apmūturuota bintais, iš po kurių tekyšojo nedidukė riesta nosikė, sukepę lūpos ir žvitrūs tamsios akys.

Vasilis ir čia išlaikė karelamis būdingą santūrumą. Jis nepuolė

prie dėdės, neaimanavo, o pasistūmė prie lovos suolą, supažindino mus, pasiskundė pažliugusiu keliu ir tik po to šyptelėjo, parodydamas savo balius dantis:

— Tai nepasisekė?

Dėdės Viliaus akyse išsibė šiltos ugnelės, jis aplaižė sukepusias lūpas ir taip pat šyptelėjo:

— Jo... Teko trupčiuką pašokti ir, kaip matai, nevykusiai...

Karelai niekuomet nepasakys, kad teko su meška grumtis arba kad jį aplamdė. Ne. Visuomet tokiais atvejais sako: „Sokome“ Nieko sau, po velnių, šokis!

Dėdė Vilius vėl šyptelėjo lyg atsiprašydamas ir pakvietė mus žvilgsniu sėstis. Vos žengėme prie suolo, kai iš palovio pasigirdo grėsmingas urzgimas.

— Tylėk, tylėk... Savi, — nuramino kažką dėdė Vilius.

Mes žvilgtelėjome palovin ir pamatėme juodą karelišką laiką. Suo būtų kaip ir visi, tik jis, lyg nusiziūrėjęs į šeiminingą, gulėjo taip pat aptvarstytas, blykčiodamas į mus iš padilbų pykčiu pasruvusiomis akimis.

— Ir jam kliuvo, — paaikino dėdė Vilius. — Žandikaulį varg seliui sulaužė.

Dabar Vasilio veidu nuslinko vos pastebimas susirūpinimo šešėlis. Jis kiek palinko prie dėdės patalo, bet vėl su šypsena ištare:

— Matau, nejuokais buvote susikabinę...

Taip, kaip pasirodė, juoko ten nedaug būta. Dėdė Vilius buvo pastatęs siauroje, jau atšutusiėje protekoje merėžius. Šiuo metu — pats lydekų nerštas. Jos skverbiasi į ežerų pakrantes, išsilaisvinusias nuo ledų, į išsiliejusius upokšnius ir užlietose pievose meta ikrus. Per naktį geroje vietoje pastatyti merėžiai grūste prisigrūda dideliu ir mažesnių lydžių. Tai štai dėdė Vilius nuėjęs patikrinti sa-

Man nereikia Liudviko galvos
Ir Marės Antuanetės
Aš nenoriu.
Aš negarbinu prancūzų prezidentų,
Nei karalių..

Šiandien
Apie senąjį Paryžių,
Porą žodžių
Apie Notre-Dame.

Kolonados,
Kolonados.
Gera būtų mokytis
Iš jų tylėt
Ir šypsotis,
Kaip chimeros
Su ironija
Iš dvidešimto amžiaus architektorių.

Dienos lekia vežimu,
Pakinkytu 1925 arkliais,
Nežebotais,
Negražinamais atgal.

Gaila dvidešimties metų,
Gaila piemenio dienų—
Akmenų,
Botagų
Ir mėtyklių.

Dienos,
Mano jaunos dienos,
Būkite iliuminuotos,
Kaip Paryžius naktį,
Būkit skambančios,
Kaip Notre-Dame varpai.

Šiandien mano rytas lekia.
Lekia parkai,
Lekia aikštės
Ir bulvarai.

Kelia duokit,
Saint Germain'ų
Ir visų šventųjų gatvės!

Tai nežinomo kareivio kapas.

Iš po žemių liežiasi liepsna
Iš po žemių
Liūdesys ir atgimimas.

O, kaip gera.

Jeigu aš kada numirsiu
Tai prašau
Ant mano kapo
Pastatyt dinamo,
Kad galėčiau
Būsimųjų šimtmečių lakūnams
Palinkėti gero galo—
Per padangę
Švystelėjęs savo pavardės inicialą—
T.

Iš po žemių liežiasi liepsna,
Iš po žemių veržiasi gyvybė.

Tegyvuoja požemių gyvybė.
Jai pagarbint
Aš tramvajų vielomis
Visą naktį
Skambinsiu sukutinį,
L'Arc de Triumph
Paliepsiu šokti
Dramblio šokį.

Kaip Dante pragare,
Taip aš Paryžiu.
Kasdien vis naujas ratas
Ir naujų Bastilijų pasidavimas.
Kasdien vis naujas gandas
Ir pagundos
Dunda
Po manim.

Liuksemburgo parke
Daug prancūzių,
Visos gražios, grakščios, laibos,
Taip, kaip parašytos.

112 prancūzių
Žiūri į mane.

Nežiūrėkit,
Išžiūrėsit iš galvos.
Ar jūs žinot, ką tai reiškia neturėt galvos?—
Kai į širdį atsikrausto pasiutimas
Ir širdis liepsnoja,
Kaip vulkanas?

Mano lekiančios prancūzės,
Jūs grakščiausios visame pasaulyje mergaitės,
Visų vyrų
Širdžių gaisro padegėjos,
Ar jūs žinot,
Kad aš myliu jus, kaip...

Šį vakarą Rotondoje maskaradas,
Šį vakarą čia renkasi
Egzotiškas Paryžius.

Demaskavau save
Ir paprašiau garsoną duot
Cafe nature.

Dairausi.

Marmuras,
Peizažai,
Dailininkai,
Poetai,
Diletantai,
Kekšės
Ir žiopliai.

O gal ir aš žioplis?

Juk čia ateina
50 000 poetų,
Kurių profesijų
Nė velnias nesugaudys:
Kas piešia peizažus,
O kas dainuoja,
Bet tik kiekvienas su ilgais plaukais,
Su išpūtais kaklaraiščiais,
Su paslaptینگoms išraiškoms
Ir pypkėms ažuolinėms...

Rotondoje maskaradas,
Rotonda šoka negrų šokį,
Rotondoje Montparnass,
O man
Cigarų dūmų okeanus
Surikti siela prašo:

Išgelbėkit mane iš buržuazijos nagų,
Iš prostitučių glėbio.
Gana jau bus egzotiško Paryžiaus.
Ir maskarado.

Panteono sienų kryžiai
Saugo savo likučius.
Chateaubriand'as sidabrinė pozoje
Siūnčia mirksnį Jeanne d'Arc,
O ta
Patenkinta,
Kad jau šventa,
Nekreipia dėmesio.

Plieninės durys
Atsidūrė
Į mūrą
Ir aš pasijutau ties Jean Jaures vainikais,
Kurių pilkam raudonume
Mačiau aš
1914-ųjų metų kraują.

(Pabaiga 8 psl.)

vųjų merezių. Pagal seną papratimą paėmė su savimi sautuvą, už diržo užsikišo kirvį (karelas be kirvio žingsnio nuo namų nežengia), švilptelėjo šunį ir išėjo. Kaip visuomet, šovinyne buvo ir kulka. Dėl visa ko. O šiaip — smulkūs, paukštiniais šratais užtaisyti šoviniai. Šiose vietose gausiai laikosi jerubės, tai žmogus galvoje parsinešti porikę pietums. Prie protekos šuo pašiausė gaurus, ėmė gresmingai urgzti, ir tą pačią akimirka Vilius pamatė mešką. Miško gas padorius (taip meškas vadina vietiniai gyventojai) buvo užsiėmęs darbu. Įbridusi į išsiliejusį iš krantų protekos vandenį, susikūpnusi, meška rūpestingai kratė žuvį iš... Viliaus merėžiu. Ar ji labai alkana buvo, ar kantrybės maža teturėjo, ar nesusiėmė žmogaus įrankių gudrybėje, kad merėžių tinklas jos letenose plyšo it voratinklis.

Joks medžiotojas tokios progos nepraleis. O dėdė Vilius per savo amžių jau buvo patiesęs daugiau kaip dvidešimt meškų. Tad ar jam išsigąsti? Akimirksniu pertaisė savo vienvamzdį vienintele turima kulka ir nelaukdamas pykstelėjo, nutaikęs po kairiąja mentimi. Paprastai meška, pamatiusi žmogų, kūlversčiais leidžiasi kuo tolyn nuo amžino savo priešo. Net ir sužeista ji retai kada tepuola ant žmogaus. Nebent kitos išeities neradama. Gi šitoji pasitaike visai kitokia.

— Nespėjau mirkstelėti, — atsidusęs tęsė dėdė Vilius, kai ji, pasitūtelė, metėsi mano pusėn... Pusiaukelėje akimirksniu stabtelėjo, grįžtelėjusi letena nuvijo į gaurus kimbantį šunį ir — ant manęs! Nė nepajutau, kaip iš rankų išlupo sautuvą, su visais diržais nuplėšė kuprinę. Tik pamačiau prieš save pražiotus nasrus, rodos, net karštą kvapą ant veido pajutau. Na, o toliau, tai kaip toj pasakoj — juo tolyn, juo bašyn.

Paskutinę akimirka, kai, rodos, reikėjo atsiveikinti su gyvenimu, meška staiga metė medžiotoją ir lyg vilkiukas ėmė sukintis aplink save: ji stengėsi sugriebti šunį, kuris kabojė suleidęs dantis į jos užpakalį. Šito trumpo akimirksnio užteko, kad Vilius spėtų iš už diržo išsitraukti kirvį. Kiek tik buvo sveikatos, ahtelėjo asmenimis du kartus be atodairos meškai į viršugalvį, bet trečią kartą

stuktelt nespėjo: meška suriaumojo ne savo balsu ir užgriuvo medžiotoją. Persirito abu kūliais, o šuo ir vėl įsikibo į ją. Meška vėl metė medžiotoją, o šis, jau visai beginklis, nušliaužė kelis metrus į šalį. Meška prie jo, o šuo neleidžia, kimba į pakinklius, kad net gaurai laksto. Tai jo dėka Vilius nušliaužė keliolika metrų nuo tragiškosios vietos ir neteko sąmonės. Prabudo jau namie, ant lovos. Jei ne šuo, tai, greičiausiai, dabar jau pas Abraomą arbatėlę gertų. Šuo parbėgo namo visas kraujais aptekęs, išlaužtu žandikauliu ir nuvedė žmoną į grumtynių vietą.

— Nueinu, ogi guli jis, visai į žmogų nepanašus, kraujuose paplūdęs, o už pussimčio žingsnių — tokia pati meška, — pirmą kartą įsiterpė namų šeimininkė, kyštelėjusi galvą pro virtuvės duris. Mes su Vaciu klausėmės nekvepuodami, su nuosirdžiu pasigerėjimu stebėdami ramų, liūdna šypsenėle iškreiptą dėdės Viliaus veidą. Rodos, kad jis pasakojo apie eilinį, kasdieninį, visai paprastą dalyką.

— Taigi... — atsiduso Vasilis ir pridėjo populiarių karelių priežodį: — Eini meškos — ruošk patalą, briedžio eini — ruošk grabu lentas.

Mums pasirodė, jog priežodis, neteisingas. Juk briedis toks gražus ir neplėšrus žvėris. Meška — kitas dalykas. O pagal priežodį atvirksčiai išeina.

Tačiau priežodis teisingas. Kaip mums papasakojo, tai dar nėra buvę atsitikimo, kad meška žmogų galutinai užkočiotų. Aplamdo, aplaužo, apdrasko ir palieka. Po dviejų — trijų mėnesių, o kartais ir po pusmečio, bet vis tiek žmogus iš patalo pakyla. O jei jau briedis stuktels kanopa, tai tą pačią minutę kvapą išmuš. Tik kvailys gali šauti briedį atviroje vietoje, kur nėra medžių. Nuo jo nepabėgsi, sautuvo taip pat plynoje vietoje nepertaisysi. Žaibu prišoks ir priekinėmis kanopomis bėginti užmuš. Vienintelis išsigelbėjimas — medis. Už jo gali ramiai stovėti, sukintis aplinkui ratu ir turėsi laiko suleisti vamzdin naują šovinį.

Bus daugiau

TYSLIAVA PARYŽIUJ

(Is 7 psl.)

Grabai,
Na, o ką gi jūs daugiau man galit duoti?
Raudonas lūdesys
Ir mėlynas granitas—
Ne man
Entuziazmo grenadierui.

Klausykit jūs,
Rousseau,
Voltaire
Ir Viktorai Hugo,
Aš jūsų mizerablių ir kandidų kapinyne
Baigiu šią savo radio poemą.

Jos turinys—
Jaunystė nežebota.
Jos vardas—

Tysliava Paryžiuj.

Vakarop. Ruduo po lauką
Strapalioja. Vėjas kaukia.
Tartum vėjas mane šaukia:
— Eik greičiau, tavęs ten laukia.

Pareinu namo iš lėto.
Kas čia tokio netikėto?
O širdis, kad tik galėtų,
Rodos, imtų ir palėktų. . .

Nujaučiu, kas atsitiko.
Neaprašomas dalykas.
Galvoje minčių vainikas
Užsidėti rankos tyko!

Ir nedrąsiai, kaip šešėlis,
Įeinu į kambarėlį. . .
Vai tu mano dievulėli - -
Kudikėlis. . . Kudikėlis. . .

Tik dabar aš sužinojau,
Kas mane namo viliojo:
Šiandien mano mylimoji
Sūnų man padovanojo.

JUOZAS TYSLIAVA

Tarnauja daugiau, kaip šimtą metų

PASKUTINIŲ NUTARIMU
IŠMOKAMI DIVIDENDAI **3 3/4** % I. METUS

Dividendai apskaičiuojami metų ketvirčiais dviems metams
ar daugiau (3 1/2 % reguliaraus plus 1/4 % specialaus).

3 1/2 % per metus *Reguliarus metų
ketvirčio dividendas*

Nuo DEPOZITO-DIENOS
Apskaičiuojama METŲ KETVIRČIAIS

Užteikite, rašykite ar telefonuokite bet kuriam mūsų skyriui

THE KINGS COUNTY SAVINGS BANK

A MUTUAL BANK

"...kur jūsų pinigai tarnauja tik JUMS!"
BROOKLYN, NEW YORK

Eastern Parkway Office: 339 Eastern Parkway at Nostrand Ave.
Nuo pirm. iki penktadienio
9 v. r. - 3 v. p. p.
Pirm. vak. nuo 5 - 8 v. v.
PResident 3-7000

Broadway Office:

135 Broadway at Bedford Avenue
Nuo antrd. iki pent.
9 v. r. - 3 v. p. p.
Pirm. nuo 9 v. r. - 7 v. v.
STagg 2-6676

Member Federal Deposit Insurance Corporation

Atsisveikinimo vakarą:

Visi kovojo prieš mirtį ir ištautėjimą...

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Šią nelinksmą valandą atsisveikinimo žodžiu į amžinybę vieną savo iškilesniųjų sūnų palydi ypatinga Amerikos lietuvių grupė - vienybininkai - kurių vardas iš laikraščio Vienybė. Tačiau iš tikrųjų kilmė yra iš senos tautinės dvasios idėjos, kuri visais istorijos amžiais tautą stiprino kovose prieš piktąsias gyvenimo sroves. Tai principas, kuriuo baigiasi Lietuvos himnas - visų lietuvių širdyse vienybė teždydi! Tai principas, kurį 75 metai atgal, du Juozai dviems žodžiais spaustuvės rašalu tvirtai įbrėžė laikraštyje Vienybė Lietuvių, kurį pradėjo leisti to meto intelektualinėje Amerikos lietuvių sostinėje - Pensilvanijos Plymouth.

Niekas geriau nei rodo gaivališko to principo gajumo, kaip faktas, kad buvo šilta ir šalta, lijo ir snigo, keitėsi leidėjai, redaktoriai ir net skaitytojai, bet Vienybė gairių nenuleido ir šiandien yra seniausias gyvas lietuvių laikraštis pasaulyje. Jį pradėjo vienas Juozas - Paukštys; jį ilgiausia (25 metų) redagavo antras Juozas - Paukštys; jį ilgiausia (25 metų) redagavo antras Juozas - Širvydas; o trečias Juozas - poetas Tysliava, gslima sakyti, išvedė iš "viduramžių gady-nės", tiesiog iš pražūties narų, į mūsų moderninius laikus, jis senstelėjusią senutę pajau-nino pavidalu, turiniu ir dvasia ir per 17 metų padarė laikraštį vienu tiksliausių irankių ir tarpų visiems Amerikos lietuviams - nuo New Yorko iki Kalifornijos. Čia jo neišdildomas, karžygiškai idealistinis darbas, kuris pasiliks Amerikos lietuvių istorijoje aukso raide. Čia jis pašventė širdį, kuri, perkrauta, plyšo.

Tik labai nedaug mūsų savo akimis yra gyvais pažinę dabar mirusius buvusius Vienybės redaktorius: - kun. A. Miluką, dr. J. Šliūpą, Petrą Mikokainį, dr. J. Andziulaitį, Vincą Daukšį, poetą Joną Mačį, J. O. Širvydą, J. Baltrušaitį, Pijų Norkų, Juozą Gedminą. Daugiau yra gyvais mačiusių Stasi Vitaitį, Praną Bajorą, Joną Kružintaitį. Dar gyvi Jonas Valaitis, Petras Jurgėla ir šių žodžių tarėjas. Visi visados skelbdavo: "Pabusk, lietuvi! Susiprask! Mokykis būti pogo-

dotu, pagerbtu! Mylėk savo tėvų kraštą ir kalbą!"

Visi kovojo prieš du piktu lietuviškos sąmonės svetimuose kraštuose priešus - mirtį ir ištautėjimą. Prieš mirtį ne ką galime, bet prieš ištautėjimą galime stoti kaip senoji Napoleono gvardija lemtingame Waterloo mūšyje - mirė, bet nepasidavė!

Velionis Juozas ipėdiniais paliko žmoną ir sūnų, kurie žinojo jo planus ir buvo ištikimi talkininkai jo ryžtui. Jei ipėdi-

Viršuje: Vytautas Širvydas, (kairėje), buvęs Vienybės redaktorius, taria atsisveikinimo žodį prie Juozo Tysliavos kars-to. Dešinėje - Lietuvių Rašytojų Draugijos vicepirmininkas P. Naujokaitis.

niai nuspręs tęsti jo didingą mūsų pareiga aiški - padėkime! Tikrai, velionis nenorėtų, kad būtų: "miriau, ir į kapus nusi-nešiau, ką sukūriau jums, gy-viems pasiliekantiems."

Prie žvaigždžių Amerikos vė-liavoje, mes Amerikos lietuvių, visados pridėkime savo bran-giąją žvaigždėlę: išpilietinda-mi, visados žibėkime savo vie-ninga tautine sąmone!

Juozai, tegul lengva bus tavo pelenams Amerikos žemė!

VACLOVO SIDZIKAUSKO, LIETUVOS LAISVĖS KOMITETO IR LIETUVOS DELEGACIJOS PAVERGTOSE EUROPOS TAUTOSE PIRMININKO ATSIŠVEIKINIMAS

Juozo Tysliavos, Vienybės redaktoriaus, nėra. Nulūžo gabiai ir mikliai rašlusioji plunksna, sustingusiose lūpose amžiams įstrigo nedasa-kytas taiklus, nekartą ir kan-dus, žodis.

Lietuviškoje dirvoje vello-nis varė platų politinį ir kultūrinį barą. Jo pasigęs ir Didysis New Yorkas, ir visa lietuviškoji išeivija, ir politi-niai veiksniai, kuriems jiems mielai talkindavo. Jo mirtį pajus ir mūsų broliai okupuotoje Tėvynėje. Jo staigios mirties išvakarėse buvau su-taręs susitikti su juo, vakar ar šiandien, pasidalinti ži-niomis ir įspūdžiais iš Euro-pos, kuriuos jis Vienybės skiltyse turėjo pereikti mūsų visuomenei.

Augęs ir brendęs nepri-klausomaj Lietuvoj, Juozas Tysliava buvo organiškoji jungtis tarp laisvę išsikovoju-sios tautos ir lietuviškosios išeivijos iš carų okupuotos Lietuvos. O kai didysis negan-das nusiautė mūsų Tėvynę, Juozas Tysliava nesvyruodamas stoji į pirmąsias kovo-

tojų dėl Lietuvos laisvės gre-tas.

Mielas Juozai, kalbėjusieji prieš mane linkėjo Tau išsė-tis ramybėje. Aš Tau to pa-linkėti nenoriu. Buvai neramus, kai dirbai ir veikė mūsų tarpe, būk toks ir nukeliavęs į amžinybę papildyti legioną, kaip ir Tu, kovojusių ir dirbu-sių dėl Lietuvos laisvės, bet jos neišvydusių. Tavo įkvėpi-mas ir įtaigojimas reikalin-gas mums, gyviesiems, ypač tiems, kurie peranksti pasen-stame, pavargstame, suklum-pame Lietuvos kelyje arba iš viso daromės abuojuis lietu-vių tautai ir Lietuvai.

Tariu nuoširdžios užuojau-tos žodį velionės našlei ir sūnui, taip pat giminėms ir arimiesiems.

Mano asmenyje Lietuvos Laisvės Komitetas ir Lietu-vos Delegacija Pavergtose Europos Tautose pagarbiai lenkia galvą prieš velionies žemiškuosius palaikus. Juozo Tysliavos darbai ir žygtai bus atžymėti dėl savo išlikimo ir laisvės kovojančios lietuvių tautos istorijoj.

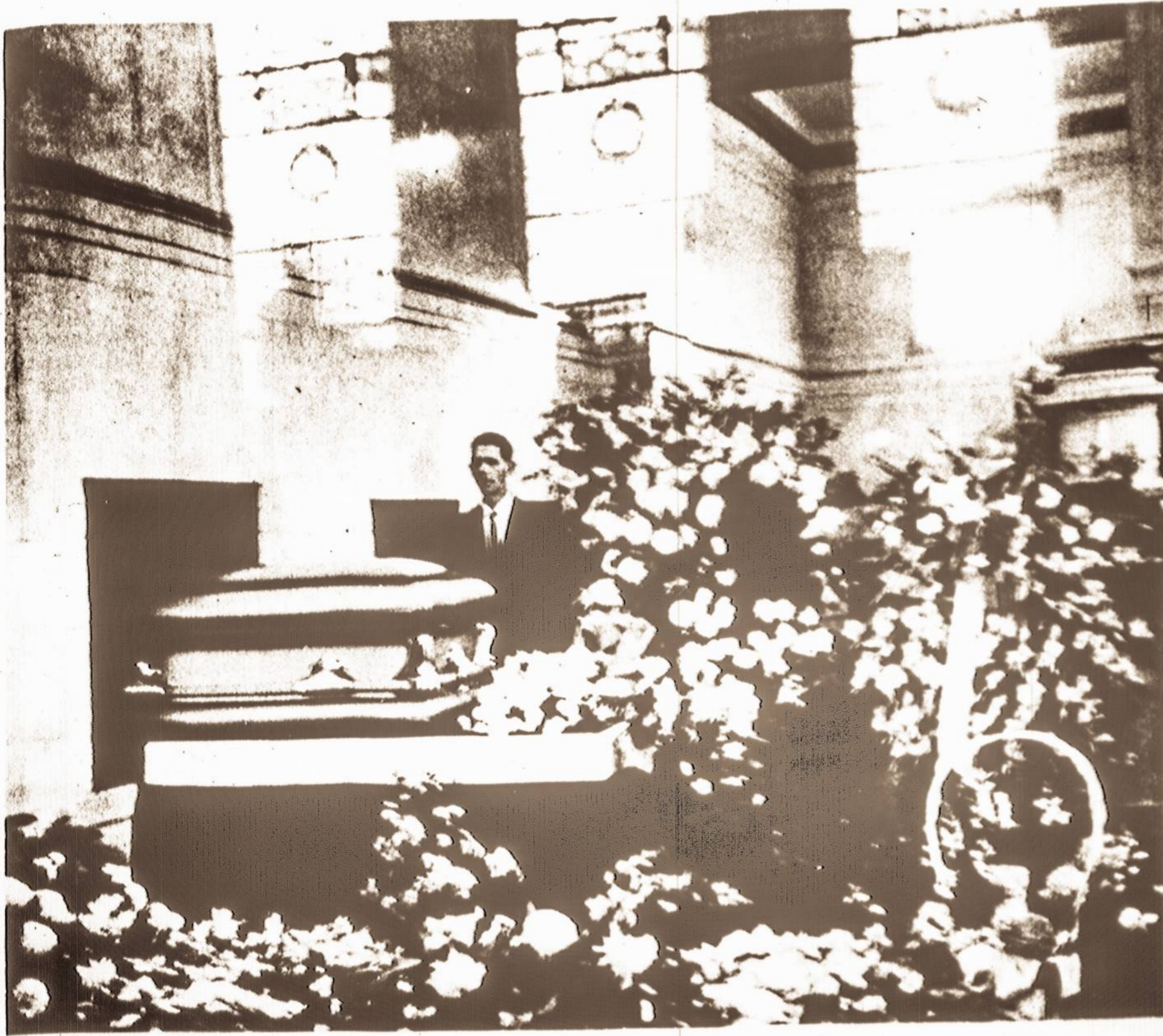
VIENYBĖS REDAKTORIUI IR

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJOS PIRMININKUI

JUOZUI TYSLIAVAI

MIRUS, JO ŽMONĄ VALERIJĄ IR SŪNŲ JUOŽĄ
nuoširdžiai užjaučia,

LIETUVIŲ LAISVĖS KOMITETAS

Juozo Tysliavos karstas, apsuptas vainikų, pajuda į krematoriumo angą.

Vyt. Maželio nuotrauka

JUOZO TYSLIAVOS NEBER

Staiga mirė. Tokia žinia mane stelbiančiai paveikė. Iš pradžių mėginiau neigti, o kai paaiškėjo neginčijami faktai, pradėjau rezignuoti.

Su Juozu Tysliava buvome seni ir geri pažįstami. Pirmą kartą susipažinome kovų dėl Lietuvos nepriklausomybės laikais. Jis tarnavo kareivių Trakų komendantūroje. Buvo jaunas, energingas, vilčių ir kūrybinės nuotaikos kupinas. Ir gyvenamasis laikas tuomet buvo ypatingas ir nepaprastas. Lietuviai tauta dėjo pastangų laimėti kovas dėl laisvės, siekė atkurti nepriklausomą valstybę. Patriotinis

K. OBOLĖNAS

pakilimas ir pasiaukojimas kiekvieną skatino ir gaivino. Šias nuotaikas galima matyti ir tų laikų velionies kūryboje. O žodį jis valdė puikiai, švaistė jį drąsiai ir įtaigiai. Vienas jo eilėraščių, kaip būdingas to meto padėčiai ir žmonių nuotaikai, virto liaudies daina. Kariai, šauliai ir jaunimas nuotaikingai traukė "Tupi lenkas ant kalniuko, žiba akys kaip velniuko..."

Antrą kartą susitikom Kaune, jau kovoms dėl nepriklausomybės aprimus, Mato

Šalčiaus prie Eltos organizuotose reporterių kursuose. Dirbo jis tuomet Eltoje ir sakė, atėjęs pasimokyti paprastos žinios parašymo meno. Vėliau mūsų susitikimai buvo dažnesni.

Trimitui, kurio redakcijoje dirbau, velionis dažnai parašydavo. O kai, reikalo spiriami, su Matu Šalčium organizavome prie Trimito korespondencinius reporteriams kursus, velionis Juozas sutiko patalkininkauti. Jo darbas buvo sunkus ir varginantis, bet įsipareigojimą gerai atliko. Po to mūsų keliai išsiskyrė.

Velionis pasileido kitų kraštų pasižiūrėti. Iš Europos jis dar grįždavo, bet pasiekęs Ameriką, joje išgyveno daugiau, kaip ketvirtį šimtmečio. Amerikoje atgulė ir amžino poilsio.

Amerikon atvykęs, radau velionį jau bevertvarkantį Vienybę ir keliantį iš Willijamsburgo į dabartinę būstinę. Per pirmą mano apsilankymą Vienybės redakcijoje, su velioniu susitarėm pirma proga plačiau pasikalbėti. Tačiau reikalai taip susiklostė, kad tokia proga nepasitaikė. Susitikdavau velionį tik per didesnius visuomeninius susibūrimus, pasikeisdavom žodžiu, kitu ir prisimindavom susitarimą.

Juozo Tysliavos netekimas ir liūdnas faktas, kad jo mirtis negausioje lietuvių žurnalistų šeimoje paliko didelę spragą, mane slėgiančiai tebeveikia. Kyla vienas už kitą sunkesni klausimai. Sunku rašyti.

Ilgamečiui VIENYBĖS Redaktoriui

JUOZUI TYSLIAVAI

mirus, jo žmoną V. Tysliavienei ir sūnų
skausmo valandą giliai užjaučia

VLIKO PREZIDIUMAS

Lietuvių Rašytojų Draugijos Pirmininkui

JUOZUI TYSLIAVAI

mirus, jo žmonai Valerijai, sūnui Juozui
ir kitiems giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia

LIETUVIŲ RAŠYTOJŲ DRAUGIJA

UŽUOJAUTOS LAIŠKAI:

Netikėtai ir nelauktai Jus, Miela Ponia, netekote mylimo vyro Juozo, mes brangaus draugo, o lietuvių tautą širdingo sunaus, dirbusio jai visą savo gyvenimą. Jo vietos niekas neužpildys. Visi kartu liūdime.

Šioje skaudžioje valandoje prašome priimti mūsų paguodos ir suraminimo žodį iš gilumos širdies.

Kartu su Jumis liudėdami,
DR. S. ir O. BIEZIALI

Reiškiame užuojautą skausmo valandoje. Liūdime netekę talentingo Juozo Tysliavos mūsų visų tarpe.

VLADAS ir OLGA
JAKUBĖNAI

GINTARAS Lietuvos auksas

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Juozas Tysliava

Gimė 1902 m. lapkričio 1 d. Geisteriškių kaime, Rėturvalaikų valsčiu, Vilkaiviškio apskrityje, Budamas gimnazistu, išėjo savanoriu į nepriklausomybės karą. Pradėjo rašyti kaip poetas, dalyvavo Kazio Binkio ir Juozo Petrėno keturvėjininkų grupėje. Daug keliavo po Europą, buvo lietuvių spaudos atstovas prie Tautų Sąjungos Ženevoje. 1932 m. atvyko į JAV ir pradėjo redaguoti (nuo 1940 m. ir leisti) Vienybę. 1939 – 1941 m. leido ir redagavo žurnalą Lietuva. Nuo 1959 m. Lietuvių Rašytojų Draugijos pirminkas. Žymus kalbėtojas, bene daugiausia už kitus pasakęs kalbų, minint vasario 16 d. sukaktis.

Jo pirmoji poezijos knyga "Žaltvykslės" išleista 1922 m. Po metų pasirodė "Traukinys", toliau: "Nemuno rankose" (1924), "Aukso lyta" (1925), "Tolyn" (1926), "Poezija" (1935). Prancūzų kalba išleista "Coup de vents."

Mirė 1961 m. lapkričio 11 d. New Yorke. Paliko žmoną, Valę Vaivadaitę iš Philadelphia, ir sūnų Juozą, Jr.

Išrinktoji LŽS Detroito skyr. valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. tėv. dr. T. Žiūraitis, O. P., vicepirm. Vl. Mingėla, sekr. P. Januška, išd. M. Šims ir narys J. Kriščiūnas. Spaudos bendradarbiai kviečiami užsiregistruoti šiuo adresu: Rev. Dr. T. Žiūraitis, O. P., 775 Drahnar Rd., Oxford, Mich. Numatoma skaityti eilę žurnalistams svarbių paskaitų.

Didžiajam žurnalistui

JUOZUI TYSLIAVAI

mirus, žmoną Valeriją ir sūnų Juozą už
užjaučia ir kartu liūdi

LIETUVIŲ ŽURNALISTŲ SĄJUNGOS
New Yorke skyrius

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Aprauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės
ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

Gegutė i šarka nepavirs, bet lietuvis amerikieciu pavirsta

S. Meskellis

Betgi mums, atvykus į šią šalį, viskas buvo neįprasta, pradedant klimatu ir baigiant darbu, kalba ir papročiais, o vis tiek pripratome, išmokome naujų specialybių. Ir tai atsiekėm labai greit, nes tai lietė mūsų asmeninį gerbūvį; gi lietuviškėji reikalai laikomi antraeiliais, pašaliniais ir neretai kenksmingais mūsų galutiniam čia įsitvirtinimui. Nesuradusi nutautėjimo ženklų nei atskirame žmoguje nei lietuvių visuomenėje, Gailūnienė pagaliau prikimba prie paties lietuviško patrijotizmo, kurio centre esąs ne žmogus, bet Lietuvos žemė. "Toks patrijotizmas gražus, romantiškas sentimentas, neturįs praktiškos reikšmės išsivijoje".

AR TIK ŽEMĖS MEILĖ?

Jei G-nė sutinka, kad patrijotizmas yra tėvynės meilė ir, anot Krupavičiaus, dorybė, tai kokla čia gali būti "praktiška nauda"? Patrijotizmas, koks jis bebūtų, geocentris ar antropocentris, yra vleintelis laidas išlikti svetimųjų tarpe kuo esi, būtent, savita tautinė grupė, ir palaikyti kovos dvasia dėl savo tautos teisų. Bet ar iš tikrųjų lietuviškasis patrijotizmas tik žemės meilė? Visoks patrijotizmas prasideda nuo žmonių, kaip rodo ir pats žodis "patria", fatherland, Vaterland — iš pater, father, Vater. Taigi pirmiausia tėvas, tėvai, o tik paskui ta vieta, kur tėtėvai gyvena. Reiškia: tėvynė pasidaro tėvynė, kai joje ilgą lai-

ką gyvena tėvai ir tėvų tėvai, kitaip sakant, žmonės. Ne žemės gabalas apsprendžia tos vietos dvasinį brangumą venę žmonės — mūsų tėvai, protėviai ir t. t. "Čia praktiku mūsų aplaistyta žemė, čia tiek atminimų atranda širdis". — Štai tinka kiekvienai tėvynėi, ne tik mūsų. Jeigu būtų taip, kaip sako G-nė, neva lakštingala, berželis mums reiškia tėvynę, tai tokį kampeį galėtum susirasti kitur — ir jau būtų "tėvynė" (pakankamas pakaitalas Lietuvai). Ir mūsų tikrosios tėvynės netekimas būtų ne taip skaudus, jei būtų tik žemės netekimas. Juk rusai tos žemės nesuėdė, nei jų paukščių neišgaudys, nei Baltijos su Nemunu ir kitomis upėmis ar upeliais neišgers. Jie gali tik miškus iškirsti. Čia ir yra svarbiausia, kad savų žmonių, niekas negali atstoti. Ir dabar daug kas pasako: kad ir sugrįžtumė, ka ten rasime? — Nei giminių nei pažįstamų...

Savo teigimui įrodyti G-nė remiasi daina "Kur bakūžė samanota". Bet tai juk ne liaudies daina, o atskiro poeto. Yra betgi nemaža poetų, kurie liudys priešingai, pav. kad ir Vienažindis: "Kur paliko ta mergelė, kur mane mylėjo". O liaudies dainas, reišikiančias apgalestavimą savųjų netekus, sunku būtų ir suskaičiuoti. Štai nors pora jų: "Nukris lapellai — atžels ir kiti, numirs tėvelis — jau nebus kito" ir t. t. "Liūdna girioj be gegutės, o man jaunai be močiutės" ir t. t. O ką jau bekalbėti apie raudas, kur poetiniu iškalbingumu garbštoma mirusieji. Ar kas panašaus yra ar buvo šlame krašte, kur, anot G-nės, žmogus labai branginamas?

"KAS YRA NAMAI?"

Taisybė, kad amerikietiškas patrijotizmas skiriasi nuo lietuviškojo. Ir iš viso, ar gali jį laikyti patrijotizmu tokia prasme, kaip europiečiai jį supranta? Garsusis meno žinovas Bernard Berenson (gimęs Lietuvoj, gyvenęs šiame krašte, bet daugiausia Italijoje, kur ir miręs) klausė: "Kas yra namai?" — Tai vieta, kur žmogus gema, kur gimė ir mirė jo protėviai, kur jis praleidžia savo jaunystės metus. Nedaug kas, net ir čia gimiai (Amerikoje) gali tokią privilegiją savintis. Todėl amerikiečiai šiam reikalui susidarė žodį "Home town". Europoje namų idėja paprastai reiškia tautybę (priklausomybę vienos tautos žmoniems).

Bet ir tą "home town" jie beatodairiškai palieka, kai išgirsta, kad kitoje krašto dalyje ar kitame mieste yra geriau. Čia tradiciškai nėra

įsitvirtinusi ne tik tautybė, bet ir kalmynystė.

Amerikietis, būdamas imigrantas arba imigranto vaikas, dar neturi istorinio ryšio su žeme. Šiame krašte jis apskritai dar jaunas, neišsiskirijęs. Gi lietuvis savo žemėje yra įsisenėjęs nuo amžių ir už tai prie jos prisirišęs. Europietiškam "homeland" čia atitinka tik "home-town"

TIPIŠKAS MIEŠČIONIS

Amerikietis yra tipiškas miesčionis, niekur nenusėdęs: amžinai keliauja, nuolat kilnojasi "from coast to coast", ješkodamas gerovės, kurią labiau vertina ir už savo "fellow citizens" ir juo labiau už žemę. Jų tas vadina-

mas "way of life" taipgi nėra kokla amerikinio patrijotizmo apraška, turinti gilią šaknis praeityje, o greičiau iškilusios pramonės sąlygomas, išaugęs ir biznierių kontroliuojamas ratas; jie faktiškai nustato, ką amerikietis turi valgyti, kuo ir kaip rengtis, kokiomis pramogėlėmis tenkintis, kokius herojus garbinti, kokias "žvalgždes" matyti, kokios muzikos klausyti, ką daryti vienu ar kitu atveju arba net kaip i tarptautinės politikos padėti žiūrėti.

— Berlyne kalbama, kad Rytų Vokietijos premjero Walter Ulbricht "dienos suskaičytos".

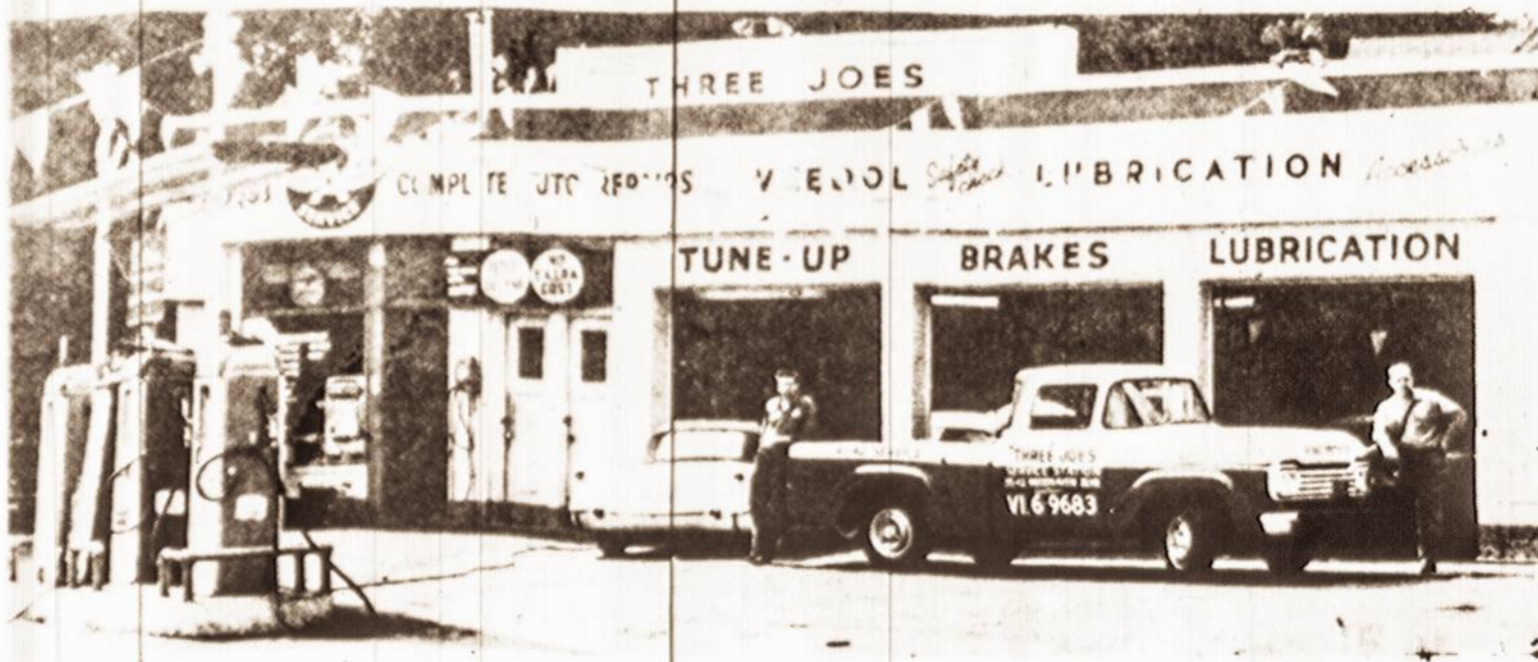
Juozas Tysliava - savanoris

Su didžiausiu širdies skausmu ir liūdesiu reiškiau jums ir sūnui nuoširdžią užuojautą išliktoje nelaimėje, staigiai mirus Jūsų mylimam vyrui, Vieniybės vyr. redaktoriui ir mano buvusiam bičiuliui — bendradarbiui, atkuriant Lietuvos kariuomenę, savanoriui kūrėjui, poetui — rašytojui Juozui...

Nors jo netekome, bet jo nuveikti darbai sąvajai tautai — tėvynėi yra neįkainojamos vertės, kurie liks gyvi amžiams ir bylos kartų kartoms. Su didžiu liūdesiu,

POVILAS DIRKIS

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

RAINBOW CORNER BAR & LOUNGE

ALFRED A. CILCIUS
Savininkas

Šalė susirinkimams, vestuvėms, krikštynoms ir kitokiems pobūviams. Taip pat duodami polaidotuviniai pietūs.

106-01 Jamaica Ave. Richmond Hill, N. Y.

Tel. Virginia 6-9506

WHITE HORSE Tavern

BARAS IR RESTORANAS
Duodami polaidotuviniai pietūs.

PRANAS BRUCAS
Savininkas

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

Tel. Virginia 6-9519

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)

Telefonas: EVergreen 2-6440

Šalė vestuvėms ir kitokiems pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis. POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė Jaukus baras Šalė susirinkimams vestuvėms ir pobūviams

Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEFONIS
Savininkas

40 East 26th St. New York City MI 3-2928

THE

Tel. TAylor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

NAUJAS KARYS

Lapkričio mėn. Kario numeris, 9 (1376), jau išsiuntinėtas. Turinyje: Pr. Alšėnas — Vėlinių mintys, dr. K. R. Jurgėla — Kapitonas Aleksandras Bielaski — Beleckis, lietuvis, JAV pilietinio karo karžygis, Trimitas — Pirmas už nepriklausomybę žuvo partizanas, V. — Rooseveltas su Stalinu sunaikino Baltijos valstybių nepriklausomybę, Z. Raulinaitis — Aisčiai karinės istorijos šviesoje, J. A. Skirka — Dievogalos miškų gėlė. Be to, karinės žinios, priedas; Saulė tremtyje ir kt.

Kario adresas: 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y. Metams 6 dol.

S. B.

Vyt. Maželio nuotrauka

Artimieji, draugai ir visuomenės atstovai Fresh Pond krematoriume, Maspeth, atiduoda paskutinę pagarbą Juozui Tysliavai.

Vienybės skaitytojai, kurių prenumerata baigėsi, maloniai prašomi nedelsti atsilyginti už laikraštį.

Kai kurie mokslininkai galvoja, jog dabar pasauly skrieja atominių bombų krituliai ištiesoms trimis kartoms gali palikti didesnių ar mažesnių apnuodijimo žymių. Lapkričio 8 d. dėl to buvo paklaustas ir prezidentas Kennedy. Būtų naudinga, kad tuo klausimu mūsų spaudai parašytų tos srities specialistai lietuviai.

Joseph Andrusis TRAVEL BUREAU

87-09 Jamaica Avenue
Woodhaven, 21, N. Y.

Telefonas
VI 7-4477

BILIETAI PARDUODAMI
visomis susisiekimo priemonėmis
į visas pasaulio vietas

PERKANT - PARDUODANT NAMUS AR IŠNUOMOJANT BUTUS, APDRAUDOS, federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausiais kitais reikalais, kreipkitės

HAVEN REALTY & INSURANCE

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y. TEL. VIRGINIA 7-4477
Kasdien nuo 9 val. r. iki 9 v. v. Sekm. nuo 1 v. p. iki 5 v. v.

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per paštą

Martha & Peter Lisauskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

BARAS IR RĖSTORANAS

Julius Daugmaudis, Sav.
Stiklinis baras, viena gražiausių užėigų

273 GRAND STREET
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-9533

BANGA TELEVISION

VYTAUTAS ZELENIS, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografi, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS INSURANCE ir REAL ESTATE PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAŽEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

26 COURT ST. BROOKLYN, N. Y.
Tel. MAIn 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

NORI PIRKTI AR PARDUOTI NAMUS TAIP PAT APDRAUDŲ REIKALAIS KREIPKIS Į AMERICAN HOME REALTY

84-14 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y. (Forest Parkway stotis)
Tel. Hickory 1-5220

William J. Drake

Licensed Real Estate Broker

Lietuviams specialus patarnavimas

Income Tax užpildymas

APDRAUDOS SPECIALISTAS

Šioje firmoje apdrausk savo namus, baldus nuo gaisro. Apdrausk nelaimingus atsitikimus prie savo nuosavybės. Nė per vieną kitą greičiau nuosavybę neparduosi. Niekas kitas Tau nesuras tinkamesnių namų.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARSVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVEMS Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVEMS Tel. EVERgreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STAgg 2-5043

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVIČIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. STAgg 2-4409

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA
AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

JO PASKUTINĖS DIENOS

KĘSTUTIS ČERKELIČNAS

Penktadienis. Paruošti Vienybės puslapiai išgabenti į spaustuve, bet redaktoriui nėra kada stebėti. Ir Juozas Tysliava vėl prie rašomosios mašinėlės. Į gelsvą popieriaus lakštą krinta raidės, liejasi į žodį, žodžiai glunda į sakinius. Pradžia kitos savaitės numeriui.

Redaktorius sklaido laikraščius, akys bėga skiltimis, dairosi, kas tiktų Vienybės skyriui "Mūsų spaudos skiltyse". Dieną nukerpa rudens vakaras, ir tada Juozas nusiskundžia, jog jam spusteli po krūtine. Vistiek darbuojasi iki 11 val. Tada su Vale per televiziją išklauso žinių. Tuo metu ilgesingai sukaukia vienas iš dviejų vilkinių šunų. Valė: "Keista, kad jis tokiu laiku kaukia..." Juozas suremia didesni skausmai. Bet į Valės rūpestį: "Reikia pašaukti daktarę!", jis keturvėjiškai numeta žodį: "Praeis!" ir nueina poilsio.

Šeštadienis. 6 valanda ryto. Tik prabudusi, Juozą sukrečia skausmai. Atskubėjusi dr. Trojanienė, greitosios pagalbos au tomobiliu išveža į Kew Gardens General Hospital. Širdies specialistas dr. Wexel ir dr. Trojanienė, abu su Juozo sveikata susipažinę po 1960 m. priepuolio, bando visas priemones. Deja, medicina bejėgė. Juozas tik gali pasakyti: "Man trūksta kvapo" ir 1 valandą po pietų užmerkia akis.

Skrodimas parodo, jog velionis širdies ligą turėjęs keleri metai, nors gydytojai tik pernai metai tai užčiuopė...

Pašarvotas savo namuose, tame kambary, kur redagavo, kur rašomojo mašinėlėj taip ir liko nebaigtas popieriaus lakštas. Kitam Vienybės numeriui, jau be Juozo...

Žinia nuskardeno per visą New Yorką, pasiekė Philadelphia, Chicago, nuskriejo iki Los Angeles, suaidėjo-Kanadoj. Užkrito liūdesio valandos ir dienos.

Antradienis. Artimieji, draugai, veiksniai, visuomeninių grupių, organizacijų atstovai susirinko pasakyti paskutinio žemiškojo sudiev. Tam, kuriam Lietuva visais laikais buvo likusi didžiuoju švyturiu, tam, kuris, veik 30 metų šiapus Atlanto, toli nuo gimtosios Suvalkijos, išgyvenęs, nebuvo priėmęs JAV pilietybės. Nes: "Negaliu būti tuo, kuo nesu".

Trečiadienis. Velionis palydėtas į Fresh Pond krematoriumą. Betgi 1961 m. lapkričio 15 dieną nebuvo paskutinė Juozo Tysliavos kelionė. Jam pageidaujant, pelenai dar turės pasiekti Lietuvą. Tą Lietuvą, kuriai Juozas Tysliava, pradėjęs kariu savanoriu 1918 metais, tokiu ir liko per visą savo spalvingą, nekasdienį gyvenimą.

Taip, palikai mus, Juozai Tysliava!

VLADAS BARČIAUSKAS

Tuoj degs Tavo karstas, Juozai, ir mes atsisveikinsime. Tačiau mūsų tarpe lieka žmonės, kurie niekad su Tavim nesisikirsi, lieka ir daugiau, tai - Vienybė. Tavo gili poetinė kūryba. Tavo žmona, sūnus ir taip pat Tavo draugai, kurie čia, šalia Tavęs.

Tavo pirmatakas Maironis sakė: "Išnyksiu kaip dūmas, išblaškomas vėjo", bet jokie vėjai Tavęs neišglaškys. Tu esi ir liksi mūsų tarpe.

Juozo Tysliavos karstas išnešamas iš Vienybės namų pakeliui į krematoriumą. Priekyje eina artimas velionies draugas, laidotuvių direktorius Juozas Garšva.

"Kam skamba varpai?"

ANTANAS VAIVADA

Šeimynos ir artimųjų vardu tenka skaudžiai pareiga tarti paskutinį atsisveikinimo žodį Juozui Tysliavai.

Rašytojas Ernest Hemingway, kurį Juozas mėgo, vieną savo stambesnių veikalų pradėjo šiais žodžiais: "Kam gaudžia varpas? Jis gaudžia tau..."

Hemingway norėjo pasakyti, kad, kai iš mūsų tarpo pasitraukia artimas asmuo, tai kiekvienam iš mūsų miršta maža mūsų dalelė. Visi esame sudaryti bendrų atsiminimų, įspūdžių ir jausmų, į kuriuos mus veikia artiesni ir tolesni žmonės mūsų patirtyje.

Juozas Tysliava nebūtų visiškai sutikęs su žodžiu "gaudžia". Jisai būtų pasakęs "Kam skamba varpas? Jis skamba tau..."

Tai žodžiai, kurie ženklina ne pabaigą, bet naują pradžią, naujos kūrybinės kibirkšties ir energijos gimimą.

Galime būti tikri, kad Juozo Tysliavos pageidavimas mums, čia susirinkusiems, būtų buvęs - išėiti iš koplyčios ir iš

Antanas Vaivada iš Washingtono, taria paskutinį atsisveikinimo žodį Juozui Tysliavai krematoriume. Dešinėje - Valė Tysliavienė su sūnum Juozu.

šiu apeigų ne su ašaromis akyse, bet su šypsena lūpose... Palydėdami jį amžinybėn, mes savyje turėtume rasti naują stiprybę ir gyvybę, ilgesio ir skausmo išriškintuose atsiminimuose, kuriuos jis mums paliko ir kuriais žadina.

Gyvenimas yra nedelstantis amžių amžiais nusidriekęs audinys, kuriame visi esame tik siūlai, į gyvenimą inešę tam tikrą savo specifinį raštą. Tas raštas yra amžinas, nekintantis... Kai vienas siūlas išsibaigia, automatiškai tą raštą tęsia kiti. Gyvenime nėra pabaigos, o tik naujos pradžios. Gyvenime nėra epilogų, bet tik nauji prologai.

Tokioj dvasioj mes skiriamės su Juozu Tysliava. Atsisveikiname su juo nejausdami, kad esame praradę ką tai nepakeičiamo, nes visa tai, ką jis sukūrė mus turi stiprinti, kad pagilintu ikvėpimu žengtume į gyvenimą nauja energija ir naujomis svajonėmis rytojui.

Tad, tariant paskutinį sudiev Juozui, šeimos nariai ir artimųjų širdys visiems geriems prieteliams reiškia giliausią padėką. Šia proga norime Jums perduoti paskutinį Juozo Tysliavos pageidavimą, kad jo palaikai būtų sudeginti, o pelenai nuvežti į Jo gimtąją ir numylėtą Lietuvą... Sudiev, Juozai...

VYT. MAŽELIO NUOTRAUKOS

Juozo Tysliavos karstas paskutinėj žemiškosios kelionės vietoj - Fresh Pond krematoriume.